

з року в рік кількість злочинів, скоєних неповнолітніми в жорстоких формах, або збільшується, або зменшується. Однак для подолання цього явища, на нашу думку, необхідно вжити негайних профілактичних заходів на рівні держави. Для цього треба вивчити соціально-психологічні детермінанти виникнення цього явища й вжити заходів щодо усунення

Аналіз статистичних даних МВС України оголив проблему дитячої жорстокості, тому дуже важливим напрямом є розробка комплексної програми по профілактиці явищ дитячої жорстокості.

Література

1. Про попередження насильства в сім'ї: закон Украї-

ни від 15 листопада 2001 року № 2789-III. - [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua/rada/show/2789-14>.

2. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей: наказ МВС України від 19 грудня 2012 року № 1176. - [Електронний ресурс]: <http://umdpl.info/index.php?id=1360651764>.

Авадані В.А.

аспірант кафедри психології та педагогіки ОДУВС
Надійшла до редакції: 01.11.2013

УДК 343.287

СПІВВІДНОШЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОГО СТЯГНЕННЯ ТА ПОКАРАННЯ ЯК КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ: ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Грищенко О. А.

До сьогодні основним педагогічним методом у реалізації карально-виховного процесу в місцях позбавлення волі визначається метод примусу як такий, що містить сукупність примусових засобів і заходів впливу та владних повноважень, за допомогою яких адміністрація установи примушує засуджених до певної діяльності, конкретних вчинків, припиненню виявів негативних якостей і навичок особи [7, 99].

Примус є завжди засобом здійснення покарання й припускає застосування тих чи інших примусових заходів правового характеру. Факт застосування до засудженого державного примусу розглядається як важлива ознака, що відрізняє кримінально-виконавчі правовідносини від інших суспільних відносин. Застосовуючи дисциплінарну відповідальність як вид державного примусу, адміністрація забезпечує примусову охорону й захист прав, законних інтересів засуджених, їхню безпеку та правопорядок. Переважно вчені доводять те, що зовнішній психологічний, фізичний і матеріальний вплив на свідомість і поведінку людини, що застосовується на підставі наявності факту вчинення правопорушення, завжди пов'язаний зі спричиненням особі правообмежень особистого, майнового й організаційного характеру. Це завжди зміна загального правового статусу засудженої особи, яка порушила норми права, це завжди обмеження прав і свобод, покладання на особу додаткових обов'язків [2, 226; 6, 88-89; 14, 43].

У кримінально-виконавчій доктрині відсутні спеціальні дослідження з проблем становлення й розвитку інституту дисциплінарної практики в жіночих виправних установах. Проте це питання (зокрема, щодо правопорушень і системи стягнень у жіночих кримінально-виконавчих установах) є складовим інших більш загальних проблем виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі: удосконалення дисциплінарної практики (застосування стягнень і заохочень) у кримінально-виконавчих установах закритого типу (М.В. Романов); досліджень з питань економічної ефективності праці засуджених як такої (Н.Л. Березовська, А.В. Градецький, І. Жук, О.М. Неживець, С.О. Стефанов, Є.Г. Стоматов).

Тож актуальності набуває проблема доцільності застосовуваних правообмежень, гарантій справедливості у визначенні адміністрацією обсягу цих обмежень. На жаль, філософія державної політики системи виконання

покарання залишається незмінною, такою, що має наявні каральні ознаки, оскільки в карально-виховному процесі перевага надається карально-репресивному механізму впливу на засуджену особу як такому, що не допускає будь-яких проявів особистісних властивостей, передбачає примусову працю, не містить чітких гарантій захисту засудженими своїх прав і свобод [13, 6]. М. Фуко доводить, що з метою зробити підкарними найменші фрагменти поведінки засуджених до позбавлення волі, використовується низка витончених методів. Особливо суворо карають за спізнення, прогули, перерви в роботі; неувважність, недбалість, відсутність старанності в діяльності; нечемність, непослух у поведінці; зухвалість мови; невідповідні жести тіла, неохайність; сексуальну непристойність [18, 223].

Надаючи особливе значення цій проблемі, Д.В. Ягун, використовуючи категорію "покарання" (а не стягнення), стверджує, що покарання є одним з елементів системи привілеїв, які використовуються адміністрацією з метою впливу та керування засудженими. Пояснює такий підхід тим, що покарання виступає не як негативний наслідок за порушення формальних норм, а як усунення індивіду від користування мінімальними благами, які існують в умовах ізоляції, що в підсумку має особливі значні наслідки для засудженої особи [21, 163]. На нашу думку, таке твердження не носить загального характеру, проте воно не позбавлено актуальності тоді, коли правообмеження не підтверджуються доцільністю. До зазначеного слід додати, що особливістю стану особи, яка перебуває в місцях позбавлення волі, є те, що поряд з примусом до підпорядкування офіційним нормам спостерігається найчастіше добровільне підкорення іншим неофіційним нормам. Тюремна субкультура справедливо розглядається як результат діяльності осіб, які примусово підкоряються дисциплінуючій владі. Тож загалом вважається, що вся система соціальних відносин у в'язниці підпорядкована дисциплінуючому впливу норм (як формальних, так і неформальних) [12, 15]. Отже, на справедливую думку вчених, особливого значення набувають гарантії забезпечення прав засуджених, їхнього захисту від принижень, нелюдського ставлення, загальної безпеки в протистоянні як з адміністрацією установ, так і іншими засудженими [16, 17, 33].

Дисциплінарна відповідальність засуджених перед-

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

бачає застосування особливої системи заходів стягнення - специфічних заходів примусового впливу, що є певною формою реалізації дисциплінарної відповідальності, застосовуються до осіб, позбавлених волі, і є характерними лише для кримінально-виконавчого права.

Складовою розглядуваних питань є співвідношення дисциплінарного стягнення та покарання як кримінально-правового інституту. Це досить різні поняття як за змістом, так і за правовими наслідками. Покарання відповідно до ч. 1 ст. 50 Кримінального кодексу України є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. Відповідно до законодавчого визначення цього інституту маємо відмежувати інститут дисциплінарних стягнень за наступними ознаками: заходи стягнення не несуть у собі осуду винного від імені держави; не оформляються у вигляді вироку суду. Заходи стягнення спричиняють менш істотні правообмеження, ніж кримінальні покарання. Проте ця відмінність розглядається вченими досить по-різному. Складність оцінки ступеня правообмежень, які є змістом стягнень, порівняно з кримінальними покараннями, зумовлюється специфічністю правового статусу засудженої особи (значним рівнем обмежень, суттєвою регламентацією життєдіяльності). Той факт, що обмежена в правах людина, порушуючи кримінально-виконавчі норми, вдруге обмежується в правах, надає підстави вважати, що загалом засуджена особа, яка піддається стягненню під час відбування покарання, зазнає в окремих випадках досить суттєвих обмежень. Це стосується випадків позбавлення поліпшених умов утримання, поміщення в дисциплінарний ізолятор, переведення в приміщення камерного типу.

Загальновизнаним є те, що дисциплінарні стягнення не тільки не є кримінальним покаранням, а взагалі не входять у широке поняття покарання в кримінально-правовому значенні. Проте категорія “покарання” використовується досить часто в міжнародно-правових документах, наукових виданнях як тотожна категорії “дисциплінарні стягнення, які застосовуються до засуджених”. Щодо категоріального апарату, який використовується в міжнародно-правових актах, слід зазначити, що, зокрема, в Мінімальних стандартних правилах поводження з ув'язненими та Європейських тюремних правилах у частині регламентації питань дисциплінарного впливу в місцях позбавлення волі використовується поняття “покарання”. У Мінімальних стандартних правилах поводження з ув'язненими йдеться про “покарання” як вид відповідальності за дисциплінарні правопорушення й не згадується про стягнення взагалі [10, 101]. В Європейських тюремних правилах наголошується на тому, що за дисциплінарний проступок як вид правопорушення, за який особа має підлягати дисциплінарній відповідальності, накладається “дисциплінарне покарання” як вид дисциплінарної відповідальності. Знову ж таки не використовується поняття “стягнення” [5, 57].

Термін “покарання” замість терміна “стягнення” досить часто використовується й у спеціальній науковій літературі. М.О. Стручков вважав, що дисциплінарна практика в кримінально-виконавчих установах є проявом покарання щодо засуджених [15, 169]. Д.В. Ягунов, розглядаючи питання здійснення адміністрацією колонії впливу на в'язничну субкультуру через систему стягнень у місцях позбавлення волі, використовує категорію

“покарання” й стверджує, що покарання є одним з елементів системи привілеїв, які використовуються адміністрацією з метою впливу та керування засудженими [21, 163]. М.В. Романов вважає, що не існує чіткого розмежування між поняттями покарання та стягнення, тож слід приймати визначення покарання, яке надається в кримінальному законодавстві як родово стосовно всіх видів відповідальності, отже, і дисциплінарної також, з урахуванням того, що дисциплінарні стягнення накладаються без участі суду та що стягнення передбачають відносини підпорядкування [17, 35].

Щодо того, що не існує чіткого розмежування між поняттями покарання та стягнення, слід зазначити, що історія знає час, коли розмежування між суто кримінальними покараннями й покараннями засуджених за порушення режимних вимог у місцях позбавлення волі було досить умовним (наприклад, застосування тілесних і болісних покарань). Ретроспективний аналіз формування системи заходів стягнення до невинних правопорушників у місцях позбавлення волі доводить, що вчені досить часто дотримувалися позиції доцільності застосування досить суворих видів стягнення. У XIX ст. Ф. Лист, доводячи у своїй праці головну тезу, що покарання - це примус, наполягає на тому, що для таких в'язнів дисциплінарне покарання має полягати в “кримінальному рабстві”, передбачати, поміж інших заходів, суворий примус до праці, застосування тілесного покарання (побиття різками), обов'язкову втрату громадянських прав, застосування одиночного ув'язнення до темного карцеру з суворим постом [9, 53]. З іншого боку, не могли не позначитися на процесі реформування й гуманізації системи стягнень у подальшому ідеї Ч. Беккарія, який доводив, що слід застосовувати такі покарання та засоби їх реалізації, які б були адекватні тяжкості вчиненого правопорушення, справляли б досить сильне й найбільш тривале враження на душі людей, проте не спричиняли б фізичних страждань [1, 106]. Не виникає сумнівів, що принципів ідеї Ч. Беккарія та Н. Крісті щодо відповідності державного примусу тяжкості вчиненого, негативного впливу на особистість зайвого, надмірного спричинення страждань безпосередньо стосуються й мають бути враховані як при призначенні та виконанні суто кримінальних покарань, так і дисциплінарних стягнень щодо засудженої до позбавлення волі особи. Вже за радянських часів вченими визнавалася недоцільність спричинення покаранням надмірного страждання винній особі [19, 18-19], тим більш останнім часом набувають ваги думки тих вчених, які доводять неспроможність виправити, реадaptувати злочинця завдяки суворості покарання [4, 12].

Проте твердження М.В. Романова щодо того, що дисциплінарні стягнення є підвидом покарання в кримінально-правовому значенні надає підстави для певних дещо відмінних міркувань з цього приводу. Ми вважаємо, що покарання в кримінально-правовому значенні (надане в КК) є теж підвидом більш загального поняття “покарання” як соціального явища, змістом і сутністю якого є кара - встановлення певної соціальної справедливості шляхом примусового впливу (психічного, матеріального, фізичного) на винну особу. Дотримуємося позиції, що примус до виконання спеціальних обов'язків, примус зазнати певних обмежень і позбавлень є змістом кари [11, 54]. Відповідно, термін “покарання” використовується в кримінально-правовому значенні як вид державного реагування на вчинення злочину - найтяжчий вид правопорушення. Як вже йшлося, термін “по-

карання” використовується й стосовно дисциплінарних стягнень, додатково підтверджуючи, що стягнення для засуджених - це певний примус, а отже, кара. Цей термін ми можемо зустріти й у сфері регулювання сімейних відносин. Батьки, застосовуючи до своїх дітей певний примус, або ж взагалі моральний вплив за порушення певних правил поведінки, теж використовують термін покарання.

Враховуючи зазначене, слід підкреслити, що термін “покарання” навіть використовується у визначеннях поняття дисциплінарного стягнення. В окремих словниках дисциплінарні стягнення розглядаються як покарання, які накладаються без суду єдиною владою начальника [20, 418].

Проте найчастіше при визначенні поняття дисциплінарного стягнення, що застосовується до засуджених, підкреслюється їх більш загальна характеристика - як заходів примусового впливу, що застосовуються уповноваженими державними органами [3, 94; 17, 35]. М.В. Романов виокремлює наступні ознаки заходів стягнення, що застосовуються до засуджених: дисциплінарні стягнення як вид державного примусу є конкретними примусовими заходами; застосовуються лише в порядку дисциплінарної практики кримінально-виконавчих установ; реалізуються у формі психічного (догана, попередження) та фізичного впливу на свідомість і поведінку особи; містять цілий комплекс правообмежень, які істотно впливають на правове становище засудженої особи; підставою є порушення вимог режиму відбування покарання; застосовуються з метою прищеплення навичок законослухняної й відповідальної поведінки засудженого, забезпечення режиму відбування покарання [17, 21]. В інших визначеннях цього поняття підкреслюється функціональне призначення й спрямування заходів стягнення. Зокрема, пропонується розглядати заходи стягнення як спеціальні засоби забезпечення режиму як такі, що поряд з охороною, наглядом за засудженими, оперативно-розшуковою діяльністю мають забезпечувати належний правопорядок в установах виконання покарання, запобігання правопорушенням серед засуджених [8, 173].

Тож справедливо акцентується увага на тому, що заходи дисциплінарного стягнення, в яких знаходиться реалізацію дисциплінарна відповідальність засуджених, - це спеціальний вид державного психічного, фізичного, майнового примусового впливу на осіб, які порушують режим відбування покарання з метою забезпечення правопорядку в кримінально-виконавчих установах.

Результати нашого дослідження доводять: система заходів стягнення не здатна повною мірою виконувати ті функції, які на неї покладені, і дуже часто перетворюється на інструмент маніпулювання поведінкою й правовим статусом засудженої особи. Загальновизначним є те, що вид відповідальності має визначатися на підставі оцінки характеру та ступеню тяжкості правопорушення. Однією з умов настання юридичної відповідальності є нормативне визначення складу правопорушення, системи видів державного примусу відповідно до ступеня тяжкості (шкідливості) вчиненого діяння. Ця ознака щодо такого виду юридичної відповідальності, як дисциплінарна відповідальність засуджених, є досить проблемною, не забезпеченою законодавчо.

Література

1. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях. /

Чезаре Беккариа. [5-е изд., исправл. и увелич.]. - М.: Фирма “Стелс”, БИМПА, 1995. - 304 с.

2. Богатирьев И.Г. Украинська пенитенціарна наука: [монографія] / Іван Григорович Богатирьев - Харків: Харків юридичний, 2008. - 294 с.

3. Бородін І. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарне провадження / І. Бородін // Право України. - 2006. - № 12. - С. 93-97.

4. Головки Л.В. Альтернативи уголовному преследованию в современном праве / Леонид Витальевич Головки. - СПб.: Издательство “Юридический центр Пресс”, 2002. - 544 с.

5. Европейские тюремные правила: Рекомендации № R (87) 3, принятые Комитетом министров Европейского совета 12 февраля 1987 года, пояснительная записка // Новая концепция пенитенциарной системы. - К., 1995. - 159 с.

6. Иванов А.А. Правонарушение и юридическая ответственность. Теория и законодательная практика: Учеб. пособие для вузов. / А.А. Иванов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. - 120 с.

7. Исправительно-трудовая педагогика / [М.М. Дейнеко, В.Ф. Пирожков, Б.С. Утевский, И.В. Шмаров и др.]; под ред. В.П. Пирожкова, Б.С. Утевского, М.М. Дейнеко: [учебное пособие.]. - М.: Высшая школа МОП СССР, 1967. - 303 с.

8. Кримінально-виконавче право: [Навчальний посібник] / [В.А. Бадира, С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.М. Мінаєв і ін]; за ред. Т.А. Денисової. - К.: Істина, 2008. - 400 с.

9. Лист Ф. Наказание и его цели / Пер. с немец. - С.-Петербург: Типо-Литография А. Рабиновича и Ц. Крайза, 1895. - 87 с.

10. Мінімальні стандартні правила поведінки з в'язнями // Збірник міжнародних нормативно-правових актів щодо захисту прав і свобод громадян у сфері правосуддя / Укл. В.Я. Конопельский, В.Є. Ткаліч - Одеса: НДРВВ, 2003. - 310 с.

11. Меркулова В.О. Кримінальна відповідальність: окремі теоретичні та соціально-правові аспекти: [монографія.] / Валентина Олександрівна Меркулова - Одеса: ОЮІ ХНУВС, 2007. - 225 с.

12. Олейник А.Н. Тюремная субкультура в России: от повседневной жизни до государственной власти. / Антон Николаевич Олейник. - М.: ИНФРА - М, 2001. - XVI, 418 с.

13. Примаченко А. Права человека: новые тенденции / А. Примаченко // Зеркало недели. - 2011. - № 8 (5 марта). - С. 6.

14. Серегина В.В. Государственное принуждение по советскому праву / В.В. Серегина - Воронеж: Изд-во Воронежск. Ун-та, 1991. - 120 с.

15. Стручков Н.А. Курс исправительно-трудового права: Проблемы общей части. / Николай Алексеевич Стручков. - М.: “Юридическая литература”, 1984. - 240 с.

16. Резніченко Г.С. Особливості виконання і відбування покарання у виді позбавлення волі стосовно засуджених жінок: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Ганна Семенівна Резніченко. - Дніпропетровськ, 2009. - 19 с.

17. Романов М.В. Правове регулювання заходів стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі: дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / Михайло Васильович Романов. - Харків, 2002. - 208 с.

18. Фуко, Мішель. Наглядати й карати: Народження в'язниці. / Мішель Фуко; [пер. з фр. П. Тарашук]. - К.:

Основи, 1998. - 392 с.

19. Шаргородский М.Д. Наказание по советскому уголовному праву / М.Д. Шаргородский. - М.: Гос. изд-во юридической литературы, 1958. - 238 с.

20. Энциклопедический словарь / [под ред. С.Г. Рябова, З.И. Тимошенко.] - 8-е изд. - М.: Просвещение, 1985. - 625 с.

21. Ягунов Д.В. Пенітенціарна система України:

історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування: [монографія] / Дмитро Вікторович Ягунов. - Черкаси: Видавництво Ю.А. Чабаненко, 2008. - 342 с.

Грищенко О.А.

*кандидат юридичних наук
доцент кафедри кримінального права
та кримінології*

Надійшла до редакції: 09.11.2013

УДК 343.85:343.54

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ СТАТЕВИМ ЗЛОЧИНАМ

Журавльов А. Ю.

Злочини проти статевої недоторканності й статевої свободи особи залишаються на лідируючих позиціях по кількості вчинення в загальній кількості насильницьких злочинів проти особи, їх вчинення викликає значний резонанс у суспільстві, а розслідування завжди пов'язано з певними труднощами. Одним зі шляхів вирішення проблем розслідування зазначених злочинів є розробка дієвого механізму раннього виявлення причин та умов вчинення статевого злочинів і прийняття заходів щодо запобігання.

У різні часові періоди теоретичним дослідженням насильницьких злочинів проти особи, зокрема й статевого, займалися вітчизняні й зарубіжні вчені: С.М. Абельцев, Ю.М. Антонян, Р.О. Базаров, А.І. Бойцов, В.О. Василевич, А.В. Варданян, Л.Д. Гаухман, В.О. Глушков, В.В. Голіна, І.Н. Даньшин, О.М. Костенко, Н.К. Котова, В.М. Кудрявцев, Р.О. Леввертова, В.В. Лунєєв, М.О. Ткаченко, О.Є Михайлов, М.І. Панов, Е.П. Побігайло, Н.Х. Сафіуллін, Л.В. Сердюк, В.І. Сімонов, В.В. Тіщенко, Н.В. Яницька та інші автори.

Метою статті є розгляд особливостей запобігання статеви́м злочинам.

Серед завдань, які вирішуються органами внутрішніх справ при здійсненні ОРД, першочерговим є своєчасне запобігання злочинам, їх швидке й повне розкриття. Так, стаття 1 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" визначає таке завдання ОРД: "...пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України з метою припинення правопорушень..." [7]. Крім того, у ст. 2 Закону України "Про міліцію" зазначено, що одним з основних завдань міліції є запобігання й припинення правопорушень [6].

Важливе місце у вирішенні цього завдання належить підрозділам карного розшуку. Це пояснюється тим, що особливістю діяльності цих підрозділів із запобігання злочинам є те, що вони використовують спеціальні (негласні) сили, засоби й методи, які ефективно застосовуються у виявленні причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів, а також осіб, схильних до вчинення злочинів, та осіб, які готують або замислюють їх учинення.

Як свідчить практика боротьби зі злочинністю, оперативні підрозділи виявляють, нейтралізують причини та умови вчинення злочинів шляхом застосування сукупності різних попереджувальних заходів [1, 46-55; 2, 2-6; 3, 36-40; 4, 144-148; 8, 166]. У правовій літературі ці заходи поділяються на два види: загальні (соціальні); спеціальні (кримінологічні).

До загальних заходів запобігання злочинам належать всі заходи держави, спрямовані на розвиток такої організації суспільного життя, яка протистоїть злочинності. Це заходи економічного, соціально-психологічного,

правового, культурно-виховного, ідеологічного та організаційно-управлінського характеру. Усі вони мають на меті підвищення добробуту людей, виховання належного культурного, ідейного й морально-психологічного рівня.

Спеціальні заходи запобігання злочинності є цілеспрямованою діяльністю з усунення безпосередньо криміногенних факторів (тобто таких, що породжують або сприяють злочинності), як у площині морального формування особистості, так і в площині ситуаційних обставин, які можуть сприяти вчиненню конкретних злочинів. Ці заходи застосовуються державними органами в боротьбі саме зі злочинністю, в якій провідну роль відіграють органи внутрішніх справ.

Практика боротьби зі злочинністю, ґрунтуючись на законодавстві та результатах спеціальних теоретичних досліджень, визначила чітку, науково обґрунтовану систему організаційно-тактичних форм запобігання вчиненню злочинів апаратами карного розшуку:

виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів, і застосування заходів щодо їх усунення (нейтралізації);

виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, і життя до них заходів з метою недопущення правопорушень;

запобігання злочинам, вчинення яких задумується та готується, і припинення злочинів на стадії замаху.

Проблеми запобігання злочинам, пов'язаним зі сексуальним насильством, зумовлені складністю отримання інформації про насильницькі дії сексуального характеру, що готуються або вчинені.

Причина тому - природна скритність злочинців, які не прагнуть оприлюднити свої задуми й тим більше вчинені злочини, а також неповідомлення про те, що сталося, потерпілими, які керуються при цьому різними мотивами (наприклад, страх оприлюднення різних інтимних фактів, почуття власної провини тощо).

До вчинення злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством, призводить неефективність ужитих профілактичних заходів, наявні недоліки в діяльності ОВС, пов'язані з фактами несвоечасного виявлення зазначеної категорії злочинів та інших злочинів, тощо.

Особливу занепокоєність викликають статистичні дані, які свідчать про збільшення випадків вчинення статевого злочинів щодо дітей.

Обставинами, що сприяють вчиненню сексуальних злочинів стосовно дітей, насамперед є неналежний нагляд за ними з боку батьків. Більшість статевого злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством, вчинених щодо дітей, а саме 84 %, було вчинено стосовно хлопчиків і дівчаток молодшого та шкільного віку (від 4 до 10 років) унаслідок того, що батьки залишали їх без нагляду гратися на вулиці, не супроводжували до дитячих садків